

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 „
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hététi és
Etnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésekre visszajárásra
vagy megöröszésre nem vállalkozik.

Előfizetések é. hirdetések é.
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes számok ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, június 15.

Ismét a kongrua.

Pár évvel ezelőtt történt, Maria Póson, egy bucsu alkalmával, hogy egy magas állású gör. kath. pap ebéd alatt a gör. kath. alsó papság siralmas anyagi helyzetéről beszélgetvén, a többek között a következőket mondotta: »Mi gör. kath. papok vagy leszünk urak és koldusok, vagy gazdagok és parasztok.« Valóban úgy van. Mert, ha ez a gör. kath. pap, aki theologiai ismereteit, neveltetését, műveltségét róm. kath. magyar intézetben nyeri, kikerül az életbe és ott továbbra is képezni és művelni akarja magát, ha a társadalomban nem akar neveltség tárgya lenni, hanem ott papi állásához mértén tisztességesen akar megjelenni, nem teheti ezt anélkül, hogy ezáltal koldussá ne legyen. Pedig feltétlenül koldusá lesz, ha fenjelzett módon fog élni és azzá is kell, hogy legyen, ha figyelembe vesszük azt a nyomoruságos, minden kritikán aluli dotációt, amelyben a gör. kath. papság ezidőszertől részesül. De nemcsak koldussá lesz, hanem igen sok esetben eladósodik, képtelen lévén ma a XX-ik században, nyomoruságos 600 frt. fizetésből ötöd-hatod magával megélni, ruházkodni, gyermekeket neveltetni. Ne csodál-

kozzék aztán senki, ha az a gör. kath. pap nem látván semmi mentőhorgonyt siralmas helyzetének a javítására, elveszti lelke egyensúlyát, elszomorodik, kétségbeesik, sutba dob minden könyvet, elhanyagolja magát szellemileg és küzdeni fog kétségbeesítő harcot az étellel és annak keserűségeivel. Pedig hát ez a gör. kath. pap, midőn tanulmányait befejezte, áll a kulturának azon a szintjén, amelyen áll akármelyik végzett uriember, ki diplomáját a tudományegyetemen szerezte meg. Aza gör. kath. pap tesz is az államnak mindig oly szolgálatot, mint az a járásbíró vagy szolgabíró, kinek a fizetése több, mint egy gör. kath. kanoonknak a fizetése és aki bizonyos aristokratikus fölénytel tekint le a szegény falusi »oláh papra«.

Nos hát ez az állapot tarthatatlan, ezen feltétlenül változtatni kell. Ha az állam köteleseket ró ránk gör. kath. papokra, melyeknek teljesítését és megtartását szigorúan meg is követeli tőlünk, ám adjon nekünk jogokat is és mindekelőtt biztosítsa a megélhetésünket. Mert hiszen azt csak belátja minden gondolkodó ember, hogy a mai viszonyok között, uri ember 600 frtból képtelen megélni, ha mindjárt igényeit a legalacsonyabb fokra is szállítja alá.

Én 48-as ember vagyok és az voltam, mielőtt a 48-as párt kormányra

jutott volna, a román-magyar barátságot hirdetem és amellet küzdöttem a lefolyt képviselőválasztások alatt is, jól lehet szemben találtam magamat, ugyszólván az egész román közvéleménnyel, de jólélekkel mondhatom, hogy a románoknak sokban igazuk van, (persze itt nem értem a dákórománokat, kik álmokban ringatják magukat), ha elnyomatásról és mellőzésről panaszkodnak. Most pl. ott van a gör. kath. román papság kongruája, a mely mai napig sincs rendezve. Ezelőtt mintegy tíz évvel az állam, illetőleg a kormány elrendelte a gör. kath. papság jövedelmeinek az összeírását és kilátásba helyezte, de sőt megígérte, hogy a gör. kath. papok fizetését kiegészíti 800 frtra. Irott malaszt. Mai napig sem egészíti ki fizetésünket csak 600 forintra. De sőt a letűnt szabadelvű kormány alatt megtörtént az is, hogy némely gör. kath. pap egyik-másik évben nem kapott államsegélyt és megkellett érnie a 200—250 frt fizetéssel, illetőleg jövedelemmel. Így. És most kérdem mindazokat, kik e sorokat olvassák, hogy csodálkozhatik-e aztán valaki, ha a gör. kath. pap, ki felsőbb iskolákat végzett és magasabb műveltséggel és intelligenciával rendelkezik ilyen minimális életviszonyok és körülmények között élven, feljajdul, elkeseredik és a magyarban ellenségét fogja látni. Legyünk igazságosak.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Életambitiók és ideálok.

Irtá: gróf Vay Péter.

Az élet hajnalán, fiatal éveiben kinek ne lennének még fényes ambíciói, csillogó ideáljai. Nincsen olyan szerény földi lét, mely ne venné kezébe szerszámaikat az élet munkájába kezdve anélkül, hogy egy magasabb célt ne tűzne ki és nincsen, ki zászlót ragadva annak jelgőjeül ne választana valamely ragyogó ideált.

A magasabb törekvések és eszmények buzditanak egyedül az élet változó eseményei és megpróbáltatásai közepett. De hogy az ambíciók és eszmények méltók legyenek, boldogithassanak, szükséges, hogy azok igazán eszményeik legyenek és keresztények.

A jelen társadalmi viszonyok egyik legnagyobb veszélye épen abban rejlik, hogy hamis ambícióval bír, ál ideálokért küzd. Csak tekintünk körül a mindennapi életben és bőven lesz alkalmunk meggyőződést szerezni, hogy az emberiség legnagyobb része milyen vakon rohan, hiú és üres vágyak után, másrésztől mennyire könnyelműen dobja el és áldozza fel mindazt

a megbecsülhetetlen kincset, melylyel szíve és lelke bír.

A modern ambíciók legnagyobb hátránya a túlságos materializmus. Első sorban valami pozitív eredményt kíván és magasabb eszményi értéket csaknem nélkülöz. Nem természetes-e tehát, ha a családások ilyen körülmények között bizonyosak.

Vagy elérhetetlennek bizonyul a materiális ambíció tárgya és így elégedetlenséget szül, vagy pedig esetleg elérve azt annak értéktelensége mihamarabb önmagától bizonyul be. Az alternativa egyaránt szomorú.

De a fiatalsággal megértetni, mit csak az élet képes megtanítani — nehéz. Még csak hibának sem róhatjuk fel az egyénnel, hogy az egész társadalom feltogása téves. A gyermek első fogalmai, melyeket a konyhá vagy palotában a jövőjéről nyer, vagy földi boldogságáról alkot — egyaránt tévesek. Céljait és vágyait egyaránt külső körülményekben reményli elérni. Így hallotta ezt különbség nélkül született légyen a társadalom bármely lépcsőfokán. A szegénynek azt mondták, ha egy életben át pénzt harácsol, annak árán megvásárolhatja boldogságát is. A gazdag azt hiszi, hogy hírnév és

dicsőségben találhat megelégedést. A beteg egészséget kíván, a gyenge erőt, de mind, kivétel nélkül abban a reményben él, hogy mit eddig nélkülözött, annak birásával szerzi meg boldogságát. És mintha sohasem néztek volna maguk körül, hogy meglássák milyen sok a gazdag, a hatalmas, az egészséges és erős, ki azért nagyon szerencsétlennek vallja magát.

Pénz, állás, vagy bárminő külső állapot, csak addig bír varázserővel, míg el nem értük azt, ami mint vágy lebeg előttünk.

Igaz megelégedést csak belső lelkiállapotunk nyujthat. Valódi értékkel az a kincs bír, melylyel a jó Teremtő minden teremtményét megajándékozta, mely ottan van elrejtve minden ember szívében, lelkében. Ki saját kincses tárnáit műveli, munkálja, kétségtelenül dusabb jutalomra számíthat, mintha a pénzpiacra vagy a hiúság vásárán igyekszik szerencsétét kovácsolni. Úgy az egyén, mint a társadalom erkölcsi értékeit érvényesítve számíthatunk személyes, vagy közmegelekedésre. Belső világunk egyensúlyát megállapítva lelkületünkben összhangot létesítve állhatunk ellen az élet csapásainak és viselhetjük el megadással a földi lét keresztjeit.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testnedv, megelőzti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenképp „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Előzetes orvosi receptre a gyógyszerárakban. — Ára üvegcsként 4.— koron.

Én erősen hiszem, hogy a mai kormány, de különösen Apponyi Albert gróf sok más kérdés mellett, a gör. kath. papság fizetését is rendezni fogja. Igaz, hogy az én szavaim nagyon csekélyek ahhoz, hogy azok eljussanak Apponyi Albert miniszterhez, de én ezen soraimmal nem akartam egyebet elérni, mint azt, miszerint felhívjam az arra hivatottak figyelmét azon mizériákra, melyekkel nekünk gör. kath. papoknak ezidőszerint meg kell küzdeni és egyúttal teljes tisztelettel kérjem őket, miszerint befolyással és tekintélyükkel hassanak oda és eszközöljék ki a mai kormánynál, hogy vegre valahára a gör. kath. papság kongruája is rendezve legyen.

(K1)

Szokoly Tamás programbeszéde.

Urnapiján mondotta el programbeszédét a nagyváradi mandátumnak ezideig politikai ellenfél nélkül álló jelöltje Szokoly Tamás. A Fekete Sas szálló nagytermét sok száz főnyi hallgatóság töltötte meg, amelyekről följegyezhetjük, hogy a város különböző társadalmi rétegeinek komoly elemét képviselte és kilencz-tized részében szavazópolgárokból került ki. Nem a kíváncsiság hozta egybe a hallgatóságot. Elvégre Szokoly Tamás egész élete a függetlenségi eszme, ideális, önzetlen szolgálatában telt el s nagyon találó volt a gyűlés elnöki székéből elhangzott az a megjegyzés, hogy a jelölt politikai működése nyitott könyv, amelybe évek hosszu során keresztül mindenki bepillanthatott ebben a városban, lett legyen politikai ellentele, vagy elvbarátja Szokoly

Az élet ambíciói, ideáljai csak azon esetben elégíthetnek ki, ha keresztény alapon állnak, ha természetfeletti erények hajítják át eszményeit.

Hogy a hétköznapi életnek ne legyenek meg a maga apró törekvései, ezt nem zárja ki, csak ne kölcsönözzünk azoknak hamis becsét, ne áldozunk fel a belső értéket hű külsőségekért. Hány élet lett oda dobva üres fényért, hány otthon meglegedését semmisítette meg a hatalomért vívott küzdelem. Hányszor látjuk feláldozva az egész életet egy állás vagy méltóság elnyerésére, mely elérve csak nyűgöt, elégedetlenséget nyújt.

Korunk társadalmi mintha az élet értékét nem ismerné. Az életet a maga valójában, a pár évtizedet, a hosszabb, rövidebb földi létet, melyet Isten az embernek osztályrésztül juttat, adományoz.

Végre is ez egyedüli birtokunk, hatalmasnak, szerénynek, gazdagnak és szegénynek egyaránt. És mégis ezt a megbecsülhetetlen kincsét tékozolja el vagy áldozza fel legkönynyebben a mai társadalom. Egyes osztályok tétlenül számlálják a perczeket, melyek elmúlnak visszahívhatatlanul, mások gépekké lesznek, igába állnak, feláldozzák egészségüket, életüket a kincsvágy és hiúság molohjának.

A hamis ambíciók áldozatai naponként növekednek és a felső társadalmi rétegek sorában számuk nem kevesebb, mint a munkásosztályok között. Vagyon, állás, méltóság, megannyi forma, vagy mondjuk keret, néha szükséges, máskor felesleges, de mindenkor egyszerűen körülmény és nem állapot. Meglegedést nem remélhet, ki csak a külsőt óhajtja.

Ha fiatalságnak, sőt az egész emberiségnek szükséges, hogy legyenek ambíciói, az első törekvésnek oda kell irányulni, hogy igaz vágyak és törekvések lelkesítsék. Az otthon és az iskola egyaránt sokat tehet ez irányban. Közö-

Tamásnak. Új kijelentéseket, új hitvallást nem várt tőle senki.

Ez a politikai aktus ezúttal egy becsületes és mindenekelőtt elvű politikai élet alkonyának bearanyozása, sok mellőztetés, méltánytalanság után elkövetkezett honorálása volt. Ezekkel az impressziókkal fogadta az urnapi programbeszédet hallgatósága pártkülönbség nélkül.

Szokoly Tamás, akit husztagu küldöttség hívott meg a gyűlésbe, Adorján Emil dr függetlenségi párti alelnök formás, megleghangu üdvözlő szavai után mondta el programbeszédét, amely gondos körültekintéssel kiterjeszkedett a napirenden levő politikai kérdések egész komplexumára. Főbb passzusaiából le-
szegezzük a következőket:

— Vállvetve kell dolgoznunk s meg kell teremtenünk az önálló vámterületet, jegybankot, az önálló nemzeti hadsereget. (Helyeslés.) A vámsorompó felállítását a szerencsétlen időszak gyászalakai 1917-ik kitölték, de törekedjünk, hogy arra az időre döntő harcra elkészüljünk, ebben részemteljes odaadással akarom kivenni. (Éljenzés.) Az önálló jegybank és a nemzeti hadsereg kérdésének megoldása az általános, titkos, községenkinti szavazás alapján választott képviselők feladata lesz. A jelenlegi kormány csak arra vállalkozott, hogy a szerencsétlen helyzetből az országot kivezesse s az alkotmányos kormányzás visszaálltával megoldja és törvénybeiktassa az általános, községenkinti titkos szavazást. (Éljenzés.) S ezzel egy új időszak fog következni, az önálló, a szabad, a független Magyarország kiépítésének ideje! (Éljenzés.)

És akkor, amikor a felajánlott, megtisztelő képviselői jelölést elfogadtam, ígérem, hogy teljes erőmmel támogatni fogom a jelenlegi kormányt, de csak addig, amíg irányát meg nem változtatja, mert akkor az első köztölnékné, ki megbuktatására mindent elkövetnék. (Éljenzés!) Kijelentem, hogy az általános sza-

sen járulhatnak közre, hogy az ifjuság ne félszég, de komoly fogalmakkal lépjen ki az élet mezéjére. Legyen meggyőződése, hite és akkor meg fogja ismerni kötelezettségét és igaz feladatát. Olyan ambíciókat fog alkotni, melyek biztos meglegedést szereznek és olyan ideálokért harcolnak, melyek nincsenek a földhöz bilincselve és nem foszlanak szét.

Es akik magukban erőt, tehetséget érzene, hogy kiválónak és nagygyá nőjenek, nem az állás, de a munka; nem a hivatal, de a belső hivatás fogja őket felemelni. Nagygyá egyaránt lehet a társadalom bármely hágsóján és az élet bármely munkaterén, ha megvan ahhoz a szükséges erkölcsi értéke. És mintha a Gondviselés is úgy rendelte volna, hogy azok, akik ott állanak kimagasodva a történelem lapjain, kik mint az emberiség példái élnék az utókor emlékében, életük folyamán sokszor nagyon szerény állásokat foglaltak el. Vagyontalan szerzetesek, elvonult tudósok, hazafiak és hősök, kik soha nagy hivatalt nem viseltek, halhatatlan nevet szereztek maguknak. Mig viszont a legmagasabb állások tulajdonosait gyakran már életökben a feledés fátyola temeti.

A legnemesebb ambíciók, a legfeneklebb eszmények utjai találnak a legtöbb gátra, a legnehezebb akadályokra. Ki a hétköznapiiból kíválik, népszerűségben nem mindenkor lehet része, de viszont csak megpróbáltatások árán tisztulhatnak meg az érzések, csak a szenvedés lesz képes az anyagtól a szellemet felszabadítani.

Az élet minden pályája meghozza, bármennyire védekezzék is az emberiség, szuró töviskoronáját. Milyen igaz vigaszul szolgál tehát az annak, aki nemesebb, feneklebb eszmékért küzd és szenved. Kinek az élet ambíciói és eszményei a keresztény erények forrásaiból merítik tartalmukat és a hit ragyogó sugarai irányítják magasra törő utjait.

vazati jognak, a községenkinti való titkos szavazás formájában hiva vagyok. Hiva vagyok továbbá a progresszív, a fokozatos adóztatásnak is s ha az önök támogatásával a parlament tagja lehetnék, teljes erőmből hatnék oda, hogy a rossz adóztatási rendszert új alapokra fektessék, mert most az iparos, a kisiparos, a kereskedő, a magán és államhivatalnok mig teljes jövedelmükhöz mérten veszik ki részüket az adózásból, addig a tőkepénzesek megadóztatása elnézően laza. (Ugy van!) A szociális kérdések rendezését is sürgetni fogom.

Hiva vagyok a népnevelés teljesen nemzeti alapra való fektetésének is. Minden polgár bírja írásban és beszédben a magyar nyelvet. Ezzel azonban nem akarom az idegen nyelvűeket anyanyelvük szabad használatától megfosztani. (Helyeslés.)

Szükségesnek tartom, hogy a kézmű és gyáripar kifejlesztessék, hogy minél több gyár létesíttessék, mert így felvirágozik a magyar kereskedelem is. Hiva vagyok a magán és állami tisztviselők helyzetét szabályozó mozgalomnak. Fizetésük rendezése mellett különösen szükségesnek tartom lakbér és nyugdíj igényeik rendezését. Ezen a téren tapasztalt szomorú állapotokat illetőleg most csak az államvasutak alkalmazottainak lakbérére mutatok rá, mely oly csekély, hogy sehogysem áll egy nivón más hivatalnokok lakbérével. De különösen kívánom a magántisztviselők nyugdíjának biztosítását törvényhozásilag létesíteni. (Helyeslés.)

A beszédet helyeslés, éljenzés gyakorta szakította meg. Cser János a polgárság köszönetét tolmácsolta. Déli 12 órakor volt vége a gyűlésnek, amelyről mindenki abban a tudatban távozott, hogy Szokoly Tamásnak ma-nap Nagyváradon komoly ellenjelöltje nem akadhat.

Este társasvacsora volt a jelölt tiszteletére.

Megemlítjük még, hogy Kreutzer Lipót dr volt budapest-lipótvárosi jelölt nevének kolportálásával kapcsolatosan egyesek kérdést intéztek ez irányban Kossuth Ferenczhez, aki a hozzá intézett kérdésre következő távirati választ küldte:

Ottani pártunk hivatalosan jelölte Szokoly Tamás helybeli elnököt, mint kizárólagosan hivatalos jelöltet. Ő pártunknak igen régi érdemes vezértagja és így nem járulhatok hozzá más jelölt támogatásához. Kérem az ellentétek kerülését.

Kossuth Ferencz.

A magyar delegációból.

A hadügyi expose.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság hadügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor ülést tartott, amelyen jelen voltak a közös kormány részéről: *Goluchowsky* Agenor külügyminiszter, *Pittreich* Henrik lovag közös hadügyminiszter, *Montecuccoli* Rudolf a tengerészeti osztály vezetője, *Burián* István br. közös pénzügyminiszter, valamint szakelőadó; a magyar kormány részéről: *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Apponyi* Albert gróf közoktatási miniszter, *Fekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter és *Zichy* Aladár gróf őfelsége személye körüli miniszter.

Barabás Béla elnök az ülést megnyitván *Pittreich* Henrik lovag közös hadügyminiszter német-nyelven röviden ismerteti a költségvetést, amely nagyjában azokban a keretekben mozog, mint az előző években és amelyben a mutatózó csekély emelkedés pusztán az eddig megszavazott intézmények folyamánya, valamint egyes szükségleti cikkek megdrágulásának eredményeképpen állott elő. A költségvetés legnagyobb összegét azon rendkívüli hitel

folytatása teszi, mely az új tüzérségi anyag beszerzésével kapcsolatos és a melynek további folytatása a tüzérség modern kiképzése érdekében szükséges. Elfogásra ajánlja a költségvetést.

Zichy Miklós gróf elsősorban kifogásolja, a közös hadügyminiszter referációját és jövőre magyar előadást kér. Tiltakozik azon abuzus ellen, hogy itt német nyelven tárgyalások folynak.

Ezután Okolicsányi László tartja meg előadói beszédét, amelyben mindenekelőtt a közös hadsereg intézményével szemben az országos bizottság politikai állásfoglalását akarja precizizálni. A hadsereggel szemben eddig elfoglalt álláspont semmiképpen sem változott meg és a költségvetés elfogadása csakis a helyzet következménye. A magyar kormány — ugymond — nehézséget okozni nem akarunk és meg akarjuk tartani a létrejött megállapodást; azonban a költségvetés elfogadása nem jelenti azt, mintha a hadsereg jelenlegi szervezetével, irányával és szellemével meg volnánk elégedve. Nem akar e kijelentés a jelenlegi hadügyminiszter ellen irányulni, hiszen ő a hadsereget tovább kezeli abban a helyzetben, amelyben az eddig tartatott.

Hangoztatja, hogy nem mint a függetlenségi pártnak, hanem mint a koalíciónak tagja, szólal fel, amely a maga egészében azt az álláspontot foglalja el, hogy addig nem lehet tartós és nyugodt állapotokat elvárni, míg az 1867. XII. t.-cz. alapján a paritás a hadsereg nézve is teljesen keresztülvive nincsen. Nézete szerint a hadereg erkölcsi erejét is emelni fogja a paritás.

A tárgyalás rendjére nézve az eddigi gyakorlat fenntartását javasolja. Először a választok fognak tárgyalatni meg a rendes és rendkívüli költségvetés és azután a tábori tüzérségi anyag beszerzésére vonatkozó rendkívüli és póthitelekre vonatkozó elszámolásra és a határidő kiterjesztésére vonatkozó javaslatok

Az előadó jelentéséhez általánosságban először gróf Zichy Miklós szólott hozzá, aki konstatálja, hogy a jelentés címében: közös hadügyminiszterium áll, a katonai könyvekben pedig ezzel szemben Reichskriegs-miniszterium kifejezés van.

Indítványozza, hogy ez a kétféle címzés mellőztessék és az 1867. XII. t.-cz.-ből folyó címzés használtassék minden vonatkozásban és utasíttassék a hadügyminiszter, hogy ezen túl csak egy címet használjon, mint amely őt törvény szerint is megilleti.

Nagy bizalmatlansággal viseltetik a költségvetés irányában, első sorban azért, mert az a panasza a delegációnak, hogy a megszavazott tételek és címek másra használtak fel, mint amire megszavaztattak, még most is fennáll. Bizalmatlansággal viseltetik továbbá saját tapasztalásából kifolyólag is. Annál a magyar hadtestnél, amelynél szolgált, 6000 frt. zárszámadási hiány volt, ezt azonban a leküldött számfeltevő a számok csoportosításával úgy alakította, hogy hiány helyett még körülbelül 10.000 frt. plusz jelentkezett. Ebből látszik, hogy a számok csoportosításával igen könnyű a helyzet képét másképpen alakítani.

A sorrendre nézve elfogadja az előadó indítványát.

Bakonyi Samu csatlakozik az előadó általános kijelentéséhez. A függetlenségi párt a hadügyi költségvetést egyáltalában nem vitálja

saját politikájának folytatásához, az önálló magyar hadsereg megalkotására irányuló törekvésében. E részben az 1905-iki feliratban kifejtett álláspontra hivatkozik. Nyomatékosan hangsúlyozza, hogy a legnagyobb áldozatot meghozni, a legnagyobb önmegtágadást kifejezni a költségvetés megszavazásával épen a függetlenségi párt kénytelen: elvárja a hadvezetőségtől, hogy ezt kellőleg méltányolni és a sérelmeket orvosolni fogja. Bár teljes loyaltással ragaszkodunk — ugymond — ahhoz a kibontakozási fázishoz, amely a mai politikai helyzetet megteremtette, azt hiszem a magam részéről legalább, hogy van számos olyan kérdés, amely ezzel a helyzettel nem ellenkezik. A szabadelvűpárt kilenczes bizottságának javaslatai közül van több olyan, amely megoldásra vár. A részletes tárgyalás során bővebben ki fog terjeszkedni ezekre.

A költségvetést általánosságban elfogadják.

Issekutz Győző, mint a 67-iki kiegyezés őszinte híve, nem zárkozhatik el az elől, hogy a gróf Zichy Miklós által felmutatott tankönyvnek egyes kifejezéseit ne kifogásolja. Ennek a tankönyvnek 9-ik kiadása 1905-ben történt. Abban az időben, midőn a félreértés a király és nemzet között az alkotmányos élet menetét megzavarni volt alkalmas, abban az időben a magyar állam egyik intézményének — mert hiszen a hadsereg is az — vezetésével megbízott közös hadügyminiszternek nemcsak joga, de kötelessége megtagadni minden összekötést az olyan felfogással, amely arra vezet, hogy a magyar állam pénzén fenntartott közös intézményekben, a katonai iskolákban a nagybirodalmi eszmét hirdetik, annak nevelnek követőket.

Mi — ugymond — a 67-iki kiegyezést védjük a koalícióban, mert meggyőződésünk, hogy ebben meg lehet találni azokat az alapelveket, amelyekkel hazánknak, nemzetünknek használhatunk, de éppen mert a kiegyezésben érvényesülő szempontokat, gondolatot meg akarjuk valósítani, kötelességünknek tartjuk azt minden kompromittálástól megóvni; már pedig ennek vagyok kénytelen nevezni azt, hogy ezekben a közös intézményekben nem jut kellőleg kifejezésre a magyar állam önállósága, függetlensége.

A közös hadügyminiszternek is kötelessége az 1867. XII. t.-cz. intézkedéseit figyelemben tartani. Hivatkozik a törvény 27. és 28. §-aira, amelyekből kitűnik, hogy a közös ügyekhez úgy Magyarországnak, mint Ausztriának külön-külön hozzászólási joga van.

Kéri a hadügyminisztert, adjon megnyugtató felvilágosítást a magyar nemzeti közvéleménynek a tekintetben, hogy sem a szóbanforgó tankönyvben, sem azon tananyagban, a melyet a vezetése alatt álló iskolákban feldolgoznak, nincs intenció arra nézve, hogy a nagybirodalmi eszmét hirdessék és hogy jövőre intézkedni fog arra nézve, hogy minden ilyen félreértésre vagy téves felfogásra alkalmas szolgáltató tananyag ezen intézetekből kitértessék.

Ez után senki többé szólni nem kívánván, az albizottság elfogadja az előadó által előterjesztett tárgyalási sorrendet és áttérnek a válaszok tárgyalására.

Okolicsányi László előadó a katonai nevelőintézetek ügyével foglalkozott. A magyar ifjúság mindig tartózkodni fog a katonai pályától, amíg a hadsereg szelleme gyökeresen meg nem változik. Konstatálja, hogy a kincstári

alapítványi helyek 34 százalékát magyar növendékekkel töltik be.

Hoitsy Pál nem tartja kielégítőnek a katonai nevelőintézetek helyzetét a magyar nemzetállam szempontjából.

Zichy Miklós gróf azt kívánja, hogy a magyar alapítványi helyeket csak magyar honosokkal, viszont az osztrák eredetű alapítványi helyeket csak osztrák honosokkal töltsék be. Ahol pedig az egész monarchia területéről van szó, ott 44 százalék jusson Magyarországnak az alapítványi helyek betöltésénél.

Eitner Zsigmond hangoztattja, hogy az idegen honosságú ne lehessen magyar tiszt.

Bakonyi Samu azt kívánja, hogy Magyarországon a katonai iskolák minden neme meg legyen s a kultuszminiszter alá tartozzanak.

Okolicsányi László előadó bejelenti, hogy a kismartoni alreáliskolát főreáliskolává fejlesztik, Marosvásárhelyt pedig katonai alreáliskolát állítanak föl.

Seabó István határozati javaslatot nyújt be az iránt, hogy a katonai iskolák vizsgálatain a magyar kormány képviselője jelen legyen, aki a vizsgálatok menetét ellenőrizze s a tankönyveket fölülvizsgálja.

Zichy Miklós gróf Bakonyi indítványa mellett, Issekutz Győző és Rudnyánszky József pedig ellene szólaltak föl.

Bakonyi felszólalása után a vitát bezárták. Szavazásra kerülén a sor, a válaszokat tudomásul vették. Elfogadták azonban Zichy Miklós gróf álláspontját a »Reichskriegsminiszter« cím eltörlésére nézve.

Seabó határozati javaslatára kimondottak annyit, hogy a magyar katonai iskolák nem a közös hadügyminiszter, hanem a magyar honvédelmi miniszter alá tartozzanak.

Okolicsányi László előadó az intézeti oktatás nyelvét illetőleg jelenti, hogy eddig a magyar történelmet és a természetrajzot tanították magyarul, jövőre a fizikát, majd később a matematikát is magyarul adják elő.

A katonalovak beszerzésénél Hegedüs kifogásolja, hogy a vásárlásoknál szigorun bánjanak el a lótenyésztő gazdákkal, mint a kereskedőkkel.

Pittreich hadügyminiszter kijelenti, hogy amennyire csak lehetséges, mindig figyelemmel van a lótenyésztő gazdákra.

A katonai orvosjelöltek ösztöndíjának kérdéséhez Okolicsányi László és Buzáth Ferenc szólottak.

A magyar iparnak a katonai szállításokban való részvételénél Okolicsányi László előadó előadja a kvóta arányában történő részesülést. Magyarország ipara a kvóta arányában részesül a szállításokban.

Hegedüs kimutatja, hogy a magyar ipar helyzete 1900 óta nem javult. Azokban az iparcikkekben, amelyeket a magyar ipar termel a részesedésnek tul kell haladnia a magyar kvóta hányadát.

Hoitsy Pál is nagyobb rekonpenzációt követel.

Wekerle Sándor miniszterelnök is felszólal röviden.

Tudomásul veszi azután még az albizottság az egyéves önkéntesekre valamint a nyugdíjakra vonatkozó jelentést.

Legközelebbi ülés ma lesz. Sor kerül a különbözőzeti tételre és a tulajdonképeni költségvetésre.

Ülés vége háromnegyed 3 órákor.

A helyzethez. A király július elsején két hónapi tartózkodásra Ischlbe utazik. A magyar parlament nyári vakációja is ebben az időben kezdődik.

Apponyi kultuszminisztert ma külön kihallgatáson fogadja a király.

Deáky Zoltán, pénzügyminiszteri második államtitkár letette az esküt *Wekerle* pénzügyminiszter kezébe.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Az első napon szerencsésen keresztül gázolt Nagyvárád város törvényhatósági bizottsága.

Az ötvenegynéhány tárgyból eljutott a 3-ik közepéig, vagy még eddig se, mert a tisztviselők fizetésének kérdését csak általánosságban tárgyalta le tegnap fél 8 óráig s ma következik a részletes tárgyalás.

Kemény dió az igaz, mert mélyen belevág a város pénzügyi egyensúlyába; évi százezer és később még több korona új terhet jelent a fizetésjavítás, de a tisztviselők mai helyzetén segíteni, erkölcsi kötelessége a városnak.

Ha a tárgyalás így halad, a jövő hét közepén érünk a közgyűlés végére.

A tegnapi tanácskozás lefolyása a következő volt:

Glats Antal főispán elnökölt. Jelen voltak:

Bozóky Béla, dr. Döry Ferencz, Frölich János, Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, dr. Kazay Kálmán, dr. Komrád Márk, Kiss Dávid, Mezey Mihály, dr. Molnár Imre, Nozák Rezső, Schöpflin Ágoston, Sipos Orbán, dr. Stokker József, Szokoly Tamás, dr. Adorján Emil, dr. Altmann Jakab, Balogh Döme, Bezkay Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Bertsey György, Czegléd Sándor, Czegléd Jeremiás, Cser János, Déry János, dr. Keeskeméti Lipót, M. Helfi Adolf, dr. Radó Ignác, Schwartz Izidor, Sulyok István, Stern Hermann, Széles Lajos, dr. Vueskios Gyula, Weisz Károly, Feldmann Izidor, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, Löwenstein Zsigmond, Barsch Sándor, Bognár Sándor, Fleischhaecker Gyula, dr. Gró z Menyhért, Guttmann József, dr. Gyémánt Jenő, Huzella Gyula, Ince Lipót, Köblös Fersz, dr. Kurlander Ede, Kugler Albert, dr. Munk Béla, Molnár Lajos, ifj. Moskovits Mór, Moskovits Farkas, Müller Salamon, Nyiri György, Papp György, Poynár János, Rendes Vilmos, Rendes Szidor, dr. Sonnenfeld Zsigmond, dr. Schweiger Ede, Rimler Károly, Bordé Ferencz, dr. Istvánffy István, Juricskay Barnabás, dr. Cseresznyés Albert, Gerő Ármán, Komlóssy József, Lukács Ödön, Dus László, Tóth Márton, Sztarill János, Szántó Lajos, dr. Baróthy Ákos, Kőszeghy József, Ragány János, Szűts Géza, Jablonszky Emil, Lakos Lajos.

A közgyűlés megnyitása után dr. *Cseresznyés* Béla aljegyző felolvasta a polgármester havi jelentését, amelynek érdekesebb adatait már közöltük. Felemlíti még a jelentés, hogy özv. Des *Echerolles-Krusper* Sándorné urnő buzgólkodására a városi árvaház javára rendezett hangverseny 360 koronát jövedelmezett, amely összeg a város polgármesteréhez be lett fizetve.

Des *Echerolles-Krusper* Sándorné urnőnek köszönetet szavaztak s a jelentést tudomásul vették.

Főispán a szükséghez képest dr. *Istvánffy* István I. aljegyzőt tiszteletbeli tanácsnokká, ifj. dr. *Szokoly* Tamás ügyvédet tb. alügyésszé, *Dayka* Endre fogalmazót és *Szolcsányi* Béla közigazgatási gyakornokot tb. aljegyzőkké nevezte ki.

A miniszterelnök köszönete.

Nagyvárád város törvényhatósági bizottsága annak idején feliratban üdvözölte

az új kormányt kineveztetésének alkalmából.

Dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnök az üdvözlésért meglehangu leiratban mondott köszönetet az ősszminisztérium nevében.

A köszönő leiratot tudomásul vették.

A városi tisztviselők fizetésrendezése.

A városi tanács előterjesztette a tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozó javaslatot, pénzügyi szakbizottság véleményes jelentésével. E szerint az 1907. évben az 1200-ig terjedő fizetésű tisztviselők a felemelt összeg 70 százalékát, a 2000 koronáig terjedő fizetésű tisztviselők 65 százalékát és az ezen felüli fizetést élvezők a felemelt összeg 60 százalékát kapják. Ezen alapon az 1907. évben 116,000 korona új kiadás hárulna a városra, amelyből 103,000 koronára van fedezet, a hiányzó 13000 koronát pedig 2 százalékos közköltelemeléssel fedeznék.

Dr. *Adorján* Emil szükségesnek tartja a fizetésrendezést, mert a mai dotáció nem méltó a városhoz. A javaslatot általánosságban elfogadja, de annak az életbeléptetésre és fedezetre vonatkozó részét nem szavazza meg. Mielőtt a fedezetre vonatkozólag s a 2 % adóemelésre nézve határoznának, az 1907. évi költségvetést kellene ismerni, hogy realis-e. Ha ez alapon meg van a 104,000 kor. fedezet, akkor megszavazza a javaslatot egészben. De a jövő évi költségvetésben nem lesz ennyi felesleg. A multra hivatkozik, hogy a költségvetéssel szemben a zárszámadás százezerre rugó különbözete mutatott ki. Most is így lesz. Ösmerjük be, hogy a tisztviselők fizetésrendezésére 116,000 korona kell s erre nincs fedezet. Hibáztatja a tanácsot, hogy fedezetet nem talált, pedig lehetett volna, az ígért létszámcsoökkentéssel. A kezelőszemélyzetből 70-et el lehetne bocsátani, — ezt egy városi tisztviselő mondta — ha mindenki dolgozna. A közigazgatást egyszerűsíteni kell. Sok az iktató. A várost a bürokráciába akarják fojtani. Mintegy 30000 korona fedezetet lehetett volna e címen kimutatni. A villamosmű jövedelméből is lehetne 4000 koronára fedezetet találni. Fejtegeti, miért nem akar közköltelemelést. Vázolja az iparosok, kereskedők, nyomorúságos helyzetét. A haladásnak jelét látja, de ez csak olyan, mint hogyha a fésületlen, borzos nő kezdi rendbeszedni magát, a fején a kalap, de még meztláb van. Elvben elfogadja a javaslatot, de hogy egyelőre a javításból hány százalékot fizetnek ki, azt a költségvetésnél állapítsák meg. Hibának tartja még, hogy a fizetésrendezést felülről kezdték s a kis tisztviselőknek alig jutott a megélhetés biztosítására.

Dr. *Friedländer* Samu szerint a tisztességes fizetésjavítást megbirja a város, de a túlzottat nem. A százezer korona meg van, mint ahogy drágasági pótlékre jutott. A főszámvevő azonban mindég kísért az adóemeléssel. A javaslatot általánosságban elfogadja, de adóemelés nélkül. A szükséges 13000 koronával kevesebbet állapítsanak meg a százalék kiszabásánál.

Balogh Döme: a városnál divó rendszert hibáztatja, mert rátermett, munkabíró emberek helyett csekély képességű embereket alkalmaznak. A mai fizetés nem sok, de nem is oly kevés. A nyugdíj azonban nagy megnyugvás. A városi tisztviselők számát bátran le lehetne szállítani. Erthetetlen továbbá, hogy kis fizetés mellett is vadászni járhatnak, vadászterületet bérelhetnek a kis tisztviselők. A költségvetésből ki fog tűnni, hogy nincs fedezet. Azért szavazza meg a fizetésrendezést, mert ez talán emelné a munkakedvet. Ahhoz hozzájárul, hogy a segéd- és kezelő-személyzet és az alkalmazottak fizetését emeljék. Fedezet volna erre a vámjövödelmekből. De csak a 3000 koronáig javítaná most. Az ezenfelülieknek csak 1908-ban, a tisztújítás után emelné a fizetést. Felemlíti az utolsó néhány év alatt előfordult városi panamákat. A villanytelepnél bejelentés nélkül 400 000 koronával többet adtak ki. A Sas és Zöldfát elkótyavetyélték futtával. Ezekért a dolgokért nem akar új terheket róni a

polgárságra. Annyit szavaz meg a kisebbeknek, amit adóemelés nélkül lehet, a magasabb fizetésűeknek csak 1908-ban, a tisztújítás után javítsák a fizetésüket.

Sulyok István rámutat, hogy két ok indította meg a fizetésrendezés ügyét. Az egyik, hogy nagy a létszám s ezt le kell szállítani, a másik pedig az, hogy a kisebb fizetésűeknek a helyzetén kell segíteni. Ezeket most nem látja a javaslatban. A mai fizetésen változtatni kell a közigazgatás érdekében. Elfogadja a fizetésrendezést, de az alapelvek érvényesítésével, hogy a kisebbek megkapják a szükséges összeget s a felesleges állásokat szüntessék be. A fedezetet ki kell mutatni: ő még a közköltelemeléssel is megadja ami szükséges, de csak végső esetben, ha más fedezetet nem találnának. Ma nincs a törvényhatóság abban a helyzetben, hogy részleteiben is tárgyalják a kérdést. Adják vissza a tanácsnak, vagy bizottságnak, hogy az alapelvek figyelembevételével újból dolgozza ki.

Dr. *Berkovics* Ferencz látja, hogy mindenki akarná a fizetésjavítást, de nagyon eltérnek különböző utra. Így nem lehet a kérdést megoldani. Foglalkozik az előtte szólók beszédeivel. A nagy költséget a kis tisztviselők nagy száma okozza, nem a magasabb tisztviselők. A javaslatot arányosnak tartja. Ismét elmondja a közköltelemelésről már hangoztatott elméletét. Elfogadja a tanács javaslatát.

Dr. *Hoványi* Géza azzal kezd, hogy elfogadja a tanács javaslatát. A drágaság óriási, köteles a város gondoskodni, hogy a tisztviselők megélhetését biztosítsa. A fizetésjavítást még adóemeléssel is megszavazza. Dr. *Adorján* kijelentéseit cáfolta. A város óriási fejlődését adóemelés nélkül lehetett keresztülvinni. Amely város oly nagy kiadását közköltelemelés nélkül bírja fedezni, ott a fejlődés biztosítva van. Ezt örömmel látja. *Balogh* Döme csak 3000 koronán felül nem akar javítani; ilyen tisztviselő csak 17 van s ezeknek 22,000 koronára az egész 100%-os emelés. Igazságos és méltányos, hogy ezektől se vonják meg a fizetésemelését. *Sulyok* István érveit sem fogadja el. Vannak hibás pontok a javaslatban, de ezeket a részletes javaslatnál lehet javítani. Halasztani már nem lehet a dolgot. Ajánlja a javaslat elfogadását.

Dr. *Kurlander* Ede általánosságban elfogadja. De a fedezetre nézve tévesnek tartja, hogy 105,000 korona rendelkezésre áll. Részletezi ezt s kimutatja, hogy egy fillér fedezet sincs. A főszámvevő a fejlődésből folyólag beálló jövedelmi összegeket is felvesz fedezetre, holott ezekre a költségvetésnél a fokozódó kiadások fedezésére szükség van. Két mód van a megoldásra, vagy a kifizetendő % leszállításával, vagy a költségvetés tárgyalásánál, a körülményekhez képest kell megállapítani az emelés összegét.

Dr. *Molnár* Imre a város fejlődését négy évtized óta örömmel látja. Oly hatalmas a fejlődés, hogy ma már világvárosi szükségleteket tudunk kielégíteni. — Ez a polgárság érdeme. — Ezt a fejlődést nem akarja megakasztani. De tagadhatatlan, hogy a haladásban a tisztviselőknek is van érdemük. Alkalmos tisztviselőknek tisztességes fizetést kell adni. A városi tisztviselők fizetését összehasonlítja a más tisztviselőkével s még a javasolt fizetést sem tartja magasnak. Elfogadja a javaslatot, a fedezetre való tekintet nélkül, mert nem látja oly szomorúnak a város jövőjét. Ajánlja a tanács javaslatának elfogadását.

Dr. *Kazay* Kálmán elfogadja *Sulyok* István halasztó indítványát, már csak azért is, mert több kérvény érkezett be s ezeket nem lehet a közgyűlésben tárgyalni.

Dr. *Stokker* József elvben elfogadja a javaslatot, de kérdés, mily teherrel sújtja ez a polgárokat. A 116,000 korona teher állandó lesz. A 105,000 korona nincsen meg. Hátha az évi kiadás deficitet hoz, mi lesz? Közköltelemelésbe csak úgy megy bele, ha ez nem okozza az adóalany pusztulását.

Csak elvileg fogadja el, azzal, hogy évre-évről a költségvetés keretén belül hatá-

rozzák meg a fizetésjavítás %-át. Elfogadja Sulyok indítványát is. Evtizedre mikor megállapítanak egy kérdést, 1—2 hónap már nem számít, különösen ha ez által jobban mérlegelhetjük a fontos ügyet.

Hlatky Endre: Lehetetlennek tartja, hogy évről-évre állapítsák meg a tisztviselők fizetését a költségvetéshez képest. Ilyet a miniszter sem engedélyezne. A kérdés elhalasztása nem érne semmit, mert jobbat egy bizottság sem tudna készíteni. Most tárgyalják s ha az egyes tételeket megállapítják, ahhoz képest lehet megszabni a most folyóvá teendő százalékot. A kérvényeket el kell intézni. Nyíltan ki mondja, hogy nézete szerint közköltömelésre szükség lesz, még 2 százaléknál többre is. Védi a nagyobb tisztviselőket, majd a legkisebb tisztviselők érdekében szól. Nem fél, hogy a javasolt terhet a város nem bírja meg. Elfogadja a javaslatot.

Dr Gyémánt Jenő röviden szól s elfogadja a javaslatot.

Sipos Orbán elfogadja dr Adorján indítványát. Ha a költségvetésnek szabják meg az életbeléptetendő fizetés százalékát lehet, hogy akkor még magasabb százalékot adhatnak már a jövő évben a tisztviselőknek.

Rimler Károly kivihetőnek nem tarja, hogy évről-évről állapítsák meg a fizetést, akkor inkább tegyék át a kérdést egy bizottsághoz. Határozzanak bölcse belátásuk szerint, de egy fájó érzést nem hallgathat el. A tanács önzetlenül jár el. Nehézmenyeli, hogy a városi tisztikarral szemben a polgárság ellenszenvvel viseltetik. Kigazdálkodják a több fizetést a tisztviselők buzgó munkájukkal. Ez nem lesz könnyű. Őszintén megmondják, milyen teherrel jár a fizetésjavítás: nem titkolják, amint nem titkol el semmit a tanács. A tisztviselő létszámszökkenetére vonatkozólag megjegyzi, hogy a kezelő és segédszemélyzet összes száma 114, ebből nem lehet 70—80-at elbocsátani. Csak a napidíjasokból lehetne elbocsátani s ebből 2 év alatt 27-et bocsátottak el. Mindent megtesz teljes tehetségéből. (Eljenzás taps.)

Dr Adorján Emil személyes kérdésben szól, majd a zárszóval él. Kifogásolja, hogy a törvényhatóság jogász tagjai indokolás nélkül elfogadják a javaslatnak a fedezetre vonatkozó részét. Kéri indítványát elfogadni olyképp, hogy a részletes tárgyalásba belemennek, de a fedezetre nézve költségvetésnél határozzanak az 1907-ben megadandó %-ra. Természetes, hogy a már egyszer megadott összeget lejjebb szállítani nem lehet.

Sulyok István tenntartja indítványát.

Hlatky Endre újból szól s lehetetlennek tartja, hogy a költségvetésnél állapítsák meg a kifizetendő összeget. Hátba nem lesz a költségvetésnél fedezet, akkor most hiába tárgyalnak? Különben sem segítene ez a dolog, mert egy évre lehet úgy költségvetést csinálni, hogy fontos szükségleteket elodáznák. Tisztában kell lenni a város helyzetével.

Sipos Orbán magyarázta előbbi szavait.

A közgyűlés a fizetésrendezési javaslatot általánosságban elfogadta. A részletes tárgyalásra ma kerül a sor.

Interpellációk.

Dr Friedlander Samu a vasárnap történt villamosvasuti szerencsétlenség alkalmából sürgeti, hogy a polgármester járjon közre, miszerint a villamos kocsiakra a legújabb rendszerű biztos fekeket alkalmazzzák.

Dr Döri Ferencz a X-ik gyógyszertár engedélyezése ügyében szól s tiltakozik az ellen, hogy Kristóffy belügyész a törvényhatóság határozatát meghamisította. Volt-e erről a polgármesternek tudomása.

Dr Kaszay Kálmán 13 ügyben interpellált. És pedig a székesgyházon levő kétféjű Sas eltávolítása, a Párispatak és Pecze kivezetése, a városi Bazár épület piszkos volta, Temető-utca járdájának kiépítése, a közterek és parkok elhanyagolt állapota, a Nagy-piacz-tér rondasága, a 3-ik vashid mielőbbi kiépítése, Váralja és a Városliget között egy gyaloghíd építése, a Velencei köröspart gondozatlansága, a szegény-

orosi állások szervezése tárgyában; továbbá a kérdést intézett még a polgármesterhez az iránt, hogy hol rekedt meg a hid és kövezetvám egyesítésének kérdésében hozott s a miniszterhez küldött határozat?

Czeplédy Jeremiás a vágóhid átalakítását sürgette.

Balogh Döme a borellenőrző bizottság megalakításáért s a Beczkay Artur ügyében intézett kérdést. Ki fizeti most meg a 3600 koronát?

A polgármester pontonként válaszolt az interpellációkra.

A választ tudomásul vették.

A közgyűlést ma, szombaton folytatják.

UJDONSÁGOK.

Nagyvárad—Püspökfürdő—Féliczfürdő.

		S z e m é l y v o n a t				
Nagyvárad állomás	ind.	8.03	10.05	2.26	4.44	8.44
Várad-Velence	>	8.12	10.15	2.38	4.55	8.55
Rontó	>	8.28	10.29	2.52	5.09	9.08
Püspökfürdő	>	8.38	10.40	3.02	5.19	9.18
Féliczfürdő	érk.	8.50	10.52	3.14	5.31	9.30

Féliczfürdő—Püspökfürdő—Nagyvárad.

		S z e m é l y v o n a t				
Püspökfürdő	ind.	8.38	10.40	3.02	5.19	9.18
Féliczfürdő	>	8.55	10.57	3.19	5.34	9.34
Rontó	>	9.02	11.04	3.26	5.51	9.41
Várad-Velence	>	9.15	11.17	3.39	5.54	9.55
Nagyvárad állomás	érk.	9.25	11.27	3.49	6.04	10.55

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 percig terjedő idő fekete szímmel van jelölve.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy egy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* Némethy Gyula dr kitüntetése.

Régi szokás az egyetemen, hogy azon tudósokat, akik az irodalmi téren kiváló működést fejtenek ki, az ugynevezett *bekébelezett doktorok* közé választja. Ez a kitüntetés érte legutóbb a nagyvárad papnevelő intézetnek ritka szép és sokoldalú képzettségű tanárát dr *Némethy Gyulát*, kinek legutóbb megjelent liturgikai és archeológiai munkái széles körben keltek fel. Annál szivesebben gratulálunk *Némethy Gyula dr* legújabb kitüntetéséhez, mert benne lapunknak egyik régi kiváló munkatársát tiszteljük.

* **Uj miniszteri tanácsosok.** A király a kereskedelmi miniszter előterjesztésére *Ehrenhöfer Aladár* miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri osztálytanácsost miniszteri tanácsossá, *Miscsik Endre* és dr *Návay Aladár* miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri titkárokat miniszteri osztálytanácsosokká kinevezte. *Péterffy Lajos* miniszteri osztálytanácsosok pedig a miniszteri tanácsosi címet és jelleget díjmentesen adományozta.

* **Pályázatok az Andaházy-Szilágyi-féle helyre.** A biharvármegye által meghirdetett ludovikái honvéd hadapródiskolában üresedésben levő Andaházy-Szilágyi-féle alapítványos hely betöltésére a pályázati határidő tegnap járt le. Összesen két kérvény érkezett be az alispánhoz. Az egyik kérvényben *Osváth kismarjai lakos Zoltán* nevű fiának felvételét kéri. A másik pályázó *Tóth János Emil* nevű fia. Mindkét pályázónak nagy pártja van és majd a szavazatok eredménye fogja eldönteni, hogy ki nyeri meg a pályázatot. E pályázat, mivel négy nappal később járt le, mint a ju-

nusi megyei közgyűlésre beadandó ügydarabok ideje, azért csak később lesz tárgyalva egy rendkívüli közgyűlésen.

* **A Pecze és az Aduna szabályozása.** Közeledünk a cél felé. Az országghírű parfüm gyár, a Pecze rendezve lesz. Tegnap ez ügyben az alispán átiratot intézett a város-hoz. Ez átiratban értesíti az alispán a városi tanácsot, hogy a Pecze és az Aduna szabályozására szorító munkálatokat a vármegye területén engedélyezi. Az alispán e munkálati engedélyt feltételekhez köti, melyeket 10 napi közszemlére tétetett ki a kiadóhivatalba, hol az említett idő alatt bárki megtekintheti és esetleges felszólamlásait megteheti.

* **Magyar zászló a bécsi házon.** A bankgassei magyar miniszterium palotáján tegnap reggel óta a magyar zászló leng, rajta a magyar korona országainak czimerével. A magyar lobogó alatt leng egy kisebb horvát zászló.

* **Eltűnt gyermekek.** Margitáról jelenti tudósítónk ott két gyermek tragikus módon lelte halálát. Kovács István jómódu margitai gazdálkodónak ezelőtt két nappal nyolcz éves Imre és hét éves József nevű fiai tűntek el minden nyom nélkül. Kovács a gyermekek eltűnéséről azonnal jelentést tett illetékes hatóságnál, mely elrendelte a nyomozást. Eközben egyéb községi kirendelt a Margita melletti nagytó partján álldogált, mikor a víz egy területén buborékok tűntek fel. Mind sűrűbbek voltak ezek, míg egyszerre a tó területén hullámok keletkeztek. Néhány pillanat múlva egy iszapos tömeg tűnt fel a víz felületére. Az ember azonnal a tömeg kihalásához fogott, és a tömeget, mely egy gyermek hullája volt, partra hozta. Az esetről jelentést tett az előjáróságnak, mely megállapította, hogy a hullá az eltűnt Kovács Imre hullája. A nyomozást ezek alapján minden más irányban beszüntették és a tó felkutatását tüzték ki célul. Tudósítónk jelentése szerint nincs kizárva, hogy az eltűnt másik gyermek is a tóban lesz. Azonban az is lehetséges, hogy játék közben esett az egyik gyermek a tóba és mikor testvére látta, hogy az ott elmerül, félve a bekövetkezendőtől elmenekült és most valahol bujdosik.

* **Halál a fürdőben.** A bihariószegi gyógyhatású kénfürdőben tegnap halálosztás történt. Terhes Jánosné Puskás Julianna a fürdőbe már hetek óta tartózkodott, hogy szív-baját gyógykezeltesse. Tegnap rendes fürdése alatt hirtelen szédülés fogta el, mire a fürdő szolgának csemetett. A kiszolgáló nő azonnal oda sietett. Az asszonynak azonban már csak annyit tudott mondani, hogy elszédültem s a következő pillanatban már meghalt. A fürdő orvosa szívszélhűdést konstatait, melyről azonnal jelentést tettek az ügyészségnek.

* **A Barabás-asztaltársaság gyűlése.** Van szerencsém tisztelettel fölkérni a Barabás-asztaltársaság t. tagjait, hogy ma, azaz szombaton este 8 órakor a Széchenyi-szálloda éttermében minél számosabban megjelenjenek sziveskedjenek. Hazafiúi üdvözléssel: *Papp Imre* elnök.

* **A sütőiparosok figyelmébe.** A sütősegédek egy küldöttsége panaszt emelt a rendőrségnél, hogy a vasárnapi munkaszünetet egy két sütőműhely kivételével seholy sem tartják be. Ennél fogva a főkapitány utasította a rendőrbiztosokat, hogy a munkaszünet meg tartását műhelyenként ellenőrizzék. Miről a rendőrség a sütőiparosokat ez uton is oly figyelmeztetéssel értesíti, hogy a munkaszüneti tilalom áthágói a törvény teljes szigorával lesznek büntetve.

* **Elfogott zsebtolvaj.** Tóth Zsigmond pelbárhidai lakostól a tegnapi napon *Kenéz Imre* notorius zsebtolvaj 20 koronát ellopott. A jeles zsebtolvajt a rendőrség elfogta s a nyomozás befejeztével a kir. ügyészséghez fogja átadni.

IRODALOM.

A Szigligeti-Társaság közgyűlése.

A Szigligeti-Társaság évi rendes közgyűlését a folyó évi július 1-én d. e. 11 órakor a városháza nagyobb bizottsági termében fogja megtartani. A közgyűlés tárgysorozata:

1. Főtitkári évi jelentés a Társaság 1905. évi működéséről.

2. A számvizsgáló bizottság jelentése a pénztáros 1905-ik évi számadásai felülvizsgálatáról.

3. A Társaság vagyon mérlegének és az 1906-ik évre szóló költségelirányzatnak előterjesztése és megállapítása.

4. Egy tiszteleti tag választása.

5. Esetleges indítványok melyek az alapszabályok 26-ik § a értelmében a jelen meghívó közzététele után legkésőbb 3 napon belül az elnöknek írásban nyújtandók be.

6. Általános tisztújítás s a bizottságok tagjainak kijelölése.

Nagyvárad, 1906. június 14-én.

Rádl Ödön,
társ. elnök.

TANÜGY.

Tornavizsgálat a nagyváradai közs. el. fiúiskolánál. A nagyváradai közs. el. fiúisk. III—VI. osztályainak évről évre tartott tornavizsgálata f. június hó 16-án délután 2 órától kezdődőleg tartatik a Rédey-kerti »Lövölde« helyiségében, melyre a szülők és érdeklődők tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1906. jun. 15. Dr. Hovázy Géza s. k. tornavizsgálóbizottság elnöke.

SZINHÁZ.

Az ösztön.

Kedvencz játéka néha az emberi elmének, hogy valamely relativ érvényű mondást abszolúttá tesz. Ebből aztán hatalmas képtelenség kerekedik, mint pl. hogy a tulajdon lopás, de a trázis hangzatos, nagyot pukkan és tetszik.

Az ösztön szerzője is kitalált egy ilyen pukkanó frázist: »csak egy igazság van, az ösztön.«

Ez annyira megtetszett neki, hogy a házasságtörési drámák korának szerencsés kimulása után felépített rá egy féligházasságtörési drámát.

Ebben a drámában az ösztönnek juttat a szerző mindent. Az ösztön vezeti a világhírű, de már idős seborvos fiatal nejét arra, hogy csupa számalomból beleszeret egy 25 éves, tüdővészbe rohanó fiatalemberbe. Az ösztön vezeti arra is, hogy a férje házába hívja — miért? azért, hogy bucsút vegyen tőle s meggyőzze, mennyire nem értheti el soha célját. A bucsúzás alatt az urfi véromlést kap, elájul és esés közben súlyos koponyarepedést szenved. A férj megtud mindent s ekkor a szerelmes asszonyt ösztöne arra kényszeríti, hogy a férjéhez fordul, mentse meg a kedvesét. A sebésznek viszont azt sugja az ösztöne, hogy azt az embert veszni kell hagyni, sőt hozzárohan, hadd lássa pusztulását. A közönség felizgatott idegekkel vár — s akkor megjelenik a férj és műszereit kéri, hogy megmentse meg a férjét. A szerző nem czéloz rá, vajjon itt a könyörület győzte-e le az ösztönt s czáfolta meg a darab alapírázist, vagy egyszerűen a bosszu ösztöne helyet adott a sebésmester ösztönének? Kiki választhatja, amelyik jobban esik.

Mint látható, a téma alkalmat ad izgalmas jelenetek kiszínezésére s a szerző nem mulaszt el egyetlen alkalmat sem. Csupa élére állított helyzet, képtelenségig túlzott típus és apróra kiszínezett dialóg az egész darab. Típus a hiszterikus asszony, típus a gazdájára büszke inas, az elvont alakká tett orvos és monológainak hűséges hallgatója, testvére. Az absztrakt tételnek nem is lehetnek más, mint ilyen elvont bizonyítékai. Nem is egyebek a szereplők, mint a tétel bizonyítékai, nem pedig egyének, jellemek.

A rendelkezésre készült bizonyítékokból felépített bombart dráma azonban jól van megírva. Nem lankad, mindvégig leköti a néző figyelmét s kellő időközökben egy-egy evőkánálnyi háttorzonsággal is szolgál. A színpadi fogásokban jártas ember munkája.

A mi erőink azonban nem tudtak teljesen megbirkózni ezzel a darabbal. Kevés lévén a szereplő, sok feladat jut egyre-egyre s nem mindenki bírta el. *Fehér Gyuláé* volt a főszerep és a siker főrése. Maszkja, tartása pompás volt. Az idős ember nyugalmát, majd kitörő keserűségét remekül adta. Érdekes volt aznban, hogy a leghevesebb kitöréseknél következetesen mindig a színpad közepén álló fotenit ütögette s a baloldali átló irányában mérte végig a színpadot. Egyformaság még ebben sem jó, mert felöltik. Hanghordozása, előadása általában teljesen megfelelt.

Angyal Ilka (Cecile) fiatalabb maszkot választhatott volna. Egyébként azonban a hiszterikus asszonyt igen jól eltalálta; ahogy a férje keze érintésétől megrettent, ahogy később kitört a szenvedély belőle, mind sikerült. A kérést, engesztelést kellett volna alázatosabb, megtörtebb hangon adni; sokkal hatásosabb lett volna utána rögtön a kitörő gyűlölet.

Tóth Elek az első felvonásban tetszett, aztán szerepe is, ő is háttérbe szorult, *Verő Janka* igyekezett, de leczkefelmondásnál nem sokkal jutott tovább. *Simon Mariska* sem, hiszen ő nem is neki való szerepben lépett fel.

Tihanyi privátdetektívje kiválóan sikerült; pompás volt a szolga epizód szerepében *Hajnal György*. Maszkja, játéka egyaránt kiváló alakítást jeleztek.

Bosszantó volt a sok csetlés-botlás, szóisméllés, szócsere. Bármily csekély számu volt a közönség, azért nem árt a szerepet jobban megtanulni, vagy kevésbbé sietni s a sugónak elébe nem vágni. *Dr K. A.*

Sárga csikó. Csütörtökön este elég szép számu közönség előtt népszínművet, a *Sárga csikót* elevenítették föl csekély buzgalommal és még csekélyebb sikerrel. A népszínművek mindinkább lemaradnak a műsorról és ujabban, ha fehér holló gyanánt elő is kerül egyik-másik, abban nincs köszönet. Egy-két embernek az igyekezete még nem biztosítja a darab sikerét. Nem az egyénekben keressük a hibát, de a rendezésben. A csoportjeleneteknél különösen sok megjegyezni valónk volna. A karmesteri székben a karmestert új ember helyettesítette s ennek tudjuk be, hogy a zenekar hol előbb járt egy-két taktussal, hol hátrább, mint ahogy kellett volna.

Károlyi Leonát, *Oláh Gyulát*, *Fehér Gyulát* és *Bérczit* kell kiemelnünk a szereplők közül, no meg kisebb szerepben *Erdélyit* is — valamennyit elismerése jeléül tapssal honorálta a hálás ünnepnap publikum. —*dy.*

EGYESÜLETEK.

Orvosok gyűlése.

Az országos orvosszövetség nagyváradi fiókja f. hó 14-én, csütörtökön tartotta meg évi közgyűlését. Dr. *Konrád Márk* elnöki beszámolója után, a titkári és pénztárosi jelentések vétettek tudomásul, majd a tisztújítást ejtették meg.

Elnökké dr. *Baróthy Akos*, I-ső alelnökké dr. *Schiff Eros*, II. alelnökké dr. *Barta János*, titkárrá dr. *Barna Armin*, jegyzővé dr. *Meer Samu* választották meg.

A választmányi tagjai lettek: dr. *Altmann Jakab*, dr. *Berkovits Miklós*, dr. *Edelmann Menyhért*, dr. *Ertler Mór*, dr. *Fráter Imre*, dr. *Fisch Aron*, dr. *Grósz Menyhért*, dr. *Julier Vilmos*, dr. *Konrád Márk*, dr. *Mayer László*, dr. *Popovici Miklós*, dr. *Révész Vilmos*.

A Katholikus Kör választmányi ülése. A katolikus kör választmánya ma este fél hat órakor rendkívüli ülést fog tartani. Az ülésnek két tárgya lesz. Egyik tárgya a közlő Szent László napján rendezendő ünnepély programjának összeállítása. A másik tárgya az üresedésben lévő vigalmi bizottsági elnök választása.

MULÁTSÁG.

A keresztény kereskedők és kereskedő ifjak

létesítendő egyesületének tagjai tegnapelőtt léptek először a nyilvánosság elé, még pedig fényes sikerrel Tavasz mulatságot rendeztek csütörtökön a Sporttéren s ez a mulatság kedélyesség, anyagi és erkölcsi siker tekintetében semmi kívánnivalót sem hagyott maga után. Az új egyesület kiállotta a tűzpróbát, még mielőtt működését hivatalosan megkezdhetné volna. Nagyvárad közönsége belátta, hogy ez a keresztényszociális alapon történt szervezkedés az egyedüli módja annak, hogy a tisztességes kereskedelem hívei egymásra találjanak s a hazafiatlan terroristák ellen biztos szervezetben egyesüljenek.

A mulatságon együtt voltak az önálló kereskedők és azok családtagjai az alkalmazottakkal, szives viszonyban. Voltak résztvevők azonfelül egyéb társadalmi körökből is. Olyan szép leánysereg gyűlt össze 8 óra után, a minőt ritkán látni együtt.

A figyelmes fiatalság ki is tett magáért: bár sokkal többen voltak vendégek, mint a mennyire vérmes remények mellett is számítottak, a petrezselyem egyszerűen ismeretlen fogalom volt. Mihelyst két-három tánczos megállt a terem közepén, azonnal ott termett egy szemfüles rendező s vitte őket bemutatni. Rövid egy óra alatt mindenki ismert mindenkivel s a mulatság a lehető legjobb hangulatban tartott reggelig. A négyeseket 76 pár tánczolta. A zenét *Dula Miklós* zenekara szolgáltatta.

Ezzel a tavasz mulatsággal egyszerre megteremtették a keresztény kereskedők mulatságainak jó hírét úgy a leányok és leányos mamák, mint a csöndben kvaterkázó papák s tánczkedvelő fiatalemberek előtt.

A jelen voltak közül a következőket sikerült összejegyeznünk:

Asszonyok: *Cziller Imréné*, *Csordás Alajosné*, *Mertz Károlyné*, *Magyar Zoltánné*, *Krausz Samuné*, *Mikó Józsefné*, *Almosdi Illésné*, *Baráth Gáborné*, *Perjéssy Györgyné*, özv. *Rupcsó Antalné*, *Kiss Antalné*, *Harsányi Józsefné*, özv.

Liptai N.-né, Janusek Károlyné, Béres Jánosné, Fazekas Aljosné, Szatmári Jánosné, Barza Jánosné, Popovits N.-né, Szirbucz Gáborné, Bodó Pálné, Hevér Gyuláné, Weisz Miksáné, Hölgye Dénesné, özv. Rác Józsefné, özv. Schwart Józsefné, Klein Antalné, Tamásik Istvánné, Csorba Miklósné, Fried Manóné, Paresetics Gézánné, Sostán Gyuláné.

Leányok: Anóczy Erzsike, Almosdi nővérek, Gáll Klára, Szilágyi Jolánka, Baráth Berta, Baráth Erzsike, Horinberg Etelka, Tóth Mariska, Perjési Erzsike, Rupcsó Mariska, Vörös Gizike, Kiss Erzsike, Tamásik Juliska (Nagyszalonta), Harsányi Ilonka, Liptai Gizike, Janusek Annuska, Béres nővérek, Tóth Julia, Fazekas Annuska, Barza Mariska, Popovits Etelka, Popovits Ilonka, Szirbucz Mariska, Bodó Erzsike, Czillér Gizike, Czillér Irénke, Ládai nővérek, Weisz Juliska, Rác Irmuska, Schwart Irénke, Klein Szerén, Hölgye Vilma, Hölgye Erzsike, Csorba nővérek, Szatmári Margit, Wlasák Mariska.

NYILTTÉR.

**A Szent László nyomda
részvénytársaság**

1906. június hó 30-án, d. u. 6 óra-
kor a Kath. Körben tartja

évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényeseket ez uton hívja
meg

az igazgatóság.

A gyűlés tárgyai:

1. Az 1905 év mérlege és az igazgatóság jelentése az üzletév eredményéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése a mérleg vizsgálatáról.

Ma folyó hó 16-án szombaton este a

Bazár vendéglő

kerthelyiségében
a 37-ik gyalogezred zenekara

hangversenyt rendez.

Kérjük a n. é. közönség eddig irá-
nyunkban tanusított b. pártfogását.

Tisztelettel

Szauer és Dolgos,

1641.

vendéglősök.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

A Biharmegyei takarékpénztár
ujjonnan kibocsájtott részvényei az ideig-
lenes elismervények visszaadása mellett
a mai naptól kezdve pénztáruknál átve-
hetők. 514.

Nagyvárad, 1906. június 14.

Az igazgatóság.

3°-os jelzálogsorsjegyek

KICSERÉLÉSÉT

*Uj nyereménykötvényekre
EREDETI feltételek mellett*

költség- és jutalékmentesen

ELVÁLLALJUK.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értelmez a n. érd. izzólámpa körtéket tarti raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztás-
közönséget, hogy izzólámpa arak darabonként 72 fillér, homályos (matt), szines
fényképes-izzólámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron
kerülnek előadásra. Ugyanott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyer-
nyáknaként 10 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
vilámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló
szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvétel ingyen.

3°-os jelzálogsorsjegyek conversióját

azaz a kibocsátandó új jelzálogsorsjegyekre való kicserélését a legközelebb hivata-
losan közzéteendő feltételek mellett *teljesen költségmentesen* teljesítjük.

Felkérjük a 3°-os jelzálogsorsjegyek birtokosait, hogy ezen sors-
jegyeket összes szelvényeivel együtt kicserélés végett hozzánk már most beküldeni
sziveskedjenek. — Ezen új jelzálogsorsjegyekre *előjegyzéseket* a hivatalosan
közzéteendő eredeti feltételek mellett fogadunk el. Bejelentéskor sorsjegyenként 10
korona fizetendő.

Központi Takarékpénztár, Szilágyi Dezső-u. (dr. Adorján-ház).

Nagyvárad Takarékpénztár r-t.

előjegyzést már most elfogadjunk.

Ugy a 3°-os Magyar jelzálog hitelbank nyere-
meny kötvényeinek konvertálására, valamint a nem kon-
vertált kötvények helyett kibocsátandó új sorsjegyekre

Hirdetés.

A „NAGYVÁRADI HITELBANK” részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után *5%-os kamatot fizet.*

Leszámítol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Dorongosi dűlőben

Szy József féle teljesen beültetett és termő szőlő 9 parcellában eladó. Venni szándékozóknak értekezhetnek a Polgári Takarékpénztárban Kossuth Lajos utca 4 sz.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő tanulóknak, kisiparosok és kisközségi számára.

Írta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése mellett bérmentesen küldetik meg.

3⁰/₀-OS Jelzálogsorsjegyek

nálunk már most bejelenthetők *konvertálás céljából.*

Elfogadunk előjegyzéseket

új jelzálogsorsjegyekre

az eredeti feltételek mellett.

Főnyeremény: Egy millió korona.

Előjegyzéseknél darabonként 20 korona óvadék eszandó.

Ezen sorsjegyekre kölcsönt a *legelőnyösebb* feltételek mellett nyújtunk és drágább kölcsönöket konvertálunk.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI-, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK

Nagyvárad, Teleky-utca 3. szám.

Telefon: 46. szám.

Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe, hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű

BÚTOROKAT

gyári árban, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCZA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.

Kivánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.

Felhívás!

A Magyar Jelzáloghitelbank 3⁰/₀-os nyeremény-kötvényei legközelebb konvertálatni fognak miért is ezen

3⁰/₀-OS jelzálogsorsjegyek

konvertálás céljából *nálunk már most bejelenthetők.*

A konvertálási művelet során nem konvertált kötvények helyébe lépő s kitűnő sorsolási tervezettel bíró

új sorsjegyekre

előjegyzésekkel az eredeti feltételek mellett *darabonként*

20 korona lefizetése ellenében elfogadunk.

Nagyvárad, 1906. június 2.

POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG,

Kossuth Lajos-utca.

Telephon 205.